

گزارشی از مقاله «خاستگاه تشیع: اجماعی از تحقیقات غربی»^۱

نسرین سادات چاوشیان*

محمد جاودان**

[تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۴/۰۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۹/۲۶]

چکیده

امروزه مکتب تشیع و خاستگاهش جایگاه ویژه‌ای در مطالعات جهانی یافته است. لذا لازم است به رویکردهای جدید در این زمینه نیز توجه شود. پژوهشگر غربی، جونا وینترز، در مقاله «خاستگاه تشیع: اجماعی از تحقیقات غربی» خاستگاه تشیع را در سه حادثه کلیدی غدیر خم، حدیث کاغذ و قلم، و سقیفه بنی‌ساعده از سه منظر شیعیان، اهل سنت و مستشرقان با شیوه تاریخ‌پژوهی غربی ارزیابی کرده است. ویژگی‌های منحصر به فرد مقاله وی یاریگر پاسخ به برخی از شبهات درباره خاستگاه تشیع است. با عنایت به اینکه این مقاله، روش‌شناسی کار تطبیقی را به‌خوبی نشان می‌دهد، الگویی مناسب برای پژوهش‌های تطبیقی است. در واقع، با ترجمه این اثر از انگلیسی به فارسی، شیعه‌پژوهان داخلی در شیعه‌پژوهی با روش‌های جدید غربیان و کارهایی از این قبیل که با روش‌شناسی کنونی غربیان تهیه شده، بیشتر آشنا می‌شوند و آثار روشمندتری را به جامعه عرضه می‌کنند.

کلیدواژه‌ها: خاستگاه تشیع، جونا وینترز، غدیر، سقیفه بنی‌ساعده، حدیث کاغذ و قلم، مستشرقان.

۱. مشخصات کتاب‌شناختی مقاله گزارش شده چنین است:

Jonah Winters "Origins of Shi'ism: A Consensus of Western Scholarship", available at: http://bahai-library.com/winters_origins_shiism

* کارشناس ارشد شیعه‌شناسی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران (نویسنده مسئول) Nsadat17@gmail.com

** استادیار دانشکده شیعه‌شناسی، دانشگاه ادیان و مذاهب، قم، ایران javdan@urd.ac.ir

معرفی نویسنده مقاله

جونای وینترز، شیعه‌پژوه، دارای مقالات متعددی است، از جمله: «قرآن شیعی: بررسی تحقیقات غربی» و «مرگ برای خدا» که موضوع پایان‌نامه کارشناسی ارشد وی از دانشگاه تورنتو است و به موضوع شهادت در مذهب شیعه و بایه پرداخته و در آن تصریح کرده است که روحیه جنگ و شهادتی که مکتب تشیع ایجاد کرده، تقریباً در تاریخ ادیان بی‌نظیر است.

گزارش مقاله

مقاله «خاستگاه تشیع: اجماعی از تحقیقات غربی» در ۵۹ صفحه نگاشته شده و با چکیده آغاز می‌شود و در سه بخش مطالب را بیان می‌کند. در بخش اول به تبیین چرایی و چگونگی موضوع می‌پردازد. بخش دوم، سه حادثه مهم صدر اسلام را که وی آنها را خاستگاه تشیع می‌داند از سه دیدگاه شیعیان، اهل سنت و مستشرقانی که در این زمینه تحقیق کرده‌اند، بررسی می‌کند. نهایتاً در بخش سوم با نگاهی مستقل مطالب را بررسی و ارزیابی می‌کند.

بخش نخست این مقاله «پیشینه و دامنه»، دارای پنج عنوان فرعی ذیل است که محتوای هر کدام به اختصار چنین است:

ملاحظات اولیه: در این قسمت نویسنده اذعان می‌کند که قصد دارد با نگاهی تاریخی میزان اعتبار

تاریخی تشیع را بسنجد و حوادث و موضوعاتی را بررسی کند که بیشترین احتمال وقوع را دارند. **روش و چشم‌انداز:** نویسنده چگونگی انتخاب محدوده موضوع تا سقیفه را بیان می‌کند و می‌گوید با فرض تعصب برای هر دو گروه شیعه و سنی، دیدگاهشان مخدوش است. لذا با ادعای بی‌طرفی و دوربودن مستشرقان از تعصب در این زمینه، دیدگاه آنها را مبنا قرار می‌دهد.

تحقیقات غربی درباره اسلام: به شروع تحقیقات جدی غرب درباره اسلام از قرن نوزدهم به

بعد اشاره می‌کند که انتشار کتاب‌های مقدس مشرق‌زمین، ویرایش ماکس مولر، نقطه شروعی برای این حرکت شد، هرچند پیش از آن هم در آثار دانته و ولتر، اشاره‌های توهین‌آمیزی به پیامبر ﷺ و امام علی (علیه السلام) شده است. اما این توجه را می‌دهد که با تلاش‌های توماس کارلایل نگاه احترام‌آمیز به اسلام و پیامبر ﷺ شکل گرفت.

تحقیقات غربی درباره شیعه: با اشاره به محدودبودن منابع شیعی و تأکید بر اینکه تاریخ

مطالعات شیعه در طیف مطالعات اسلامی به مثابه مطالعات تاریخ ادیان در طیف وسیع‌تر علوم انسانی است، اولین انتشار مکتوبات تشیع را در نیمه قرن نوزدهم و با انتشار متن و ترجمه «سوره

غیر معروفی از قرآن» در مجله آسیاتک به قلم گارسین دتاسی می‌داند. اولین تحقیق علمی و کلاسیک را گلدزیهر با عنوان «سهم تاریخ ادبیات از مجادلات شیعه و سنی» انجام داد. پیروزی انقلاب اسلامی ایران نقطه عطفی در شناساندن مکتب تشیع به جهانیان است، به طوری که تشیع که بخش کوچک و نسبتاً بی‌اهمیتی از اسلام تلقی می‌شد اکنون بخش مهم و تأثیرگذاری در روابط بین‌الملل تلقی می‌شود و به همین دلیل تألیفات در این زمینه به صورت چشمگیری افزایش یافته است.

چکیده شیعه در اسلام: به اختصار تاریخ چند دهه اول تشیع و خلفای سه‌گانه و حضرت علی (علیه السلام) را بیان، و به ذکر نامی از امامان دوازده‌گانه بسنده می‌کند.

بخش دوم، «تفسیر محققانه از چند حادثه اولیه تشیع» نام دارد که مشتمل بر پنج عنوان فرعی است: **مقدمه:** از میان روایات متعدد سه روایت غدیر خم، سقیفه، و حدیث کاغذ و قلم برای بررسی انتخاب می‌شود:

غدیر خم

ابتدا به ۲۰۰۲ روایتی اشاره می‌شود که در ۹۱ روایت، پیامبر مشخصاً علی (علیه السلام) را امام اول معرفی می‌کند و پس از شرحی از واقعه می‌گوید به این دلیل که این حدیث در بسیاری از مجموعه‌های حدیثی کهن سنی و شیعه آمده است، به هیچ وجه در اصالت آن شکی نیست. آنگاه در بررسی دیدگاه‌های غربیان می‌گوید دونالدسون در «مذهب شیعه» علی‌رغم نپرداختن به متون استدلالی، دو صفحه کامل را به غدیر اختصاص می‌دهد و جوزف الیاس در «علی بن ابی‌طالب در باورهای شیعه اثناعشری» فصل کاملی را به این رویداد اختصاص می‌دهد، حال آنکه موجان مؤمن و فرهاد دفتری بسیار گذرا به این موضوع پرداخته‌اند. در نهایت، به کامل‌ترین شرح درباره آن در دائرةالمعارف اسلام اشاره می‌کند.

مستندات شیعیان: وی مستندات شرح جریان را باز هم از منابع شیعی نقل می‌کند و نقل‌قول‌هایی را از حسن الامین و سید عبدالحسین شرف‌الدین موسوی عاملی می‌آورد. به عنوان دلیل دیگری از دائرةالمعارف شیعه نقل می‌کند که طبری دو جلد درباره غدیر نوشته است و سید حسین نصر در این باره نظر می‌دهد که این حدیث از احادیث قطعاً مسلم در بین شیعه و سنی است، زیرا بیش از صد صحابی با بیان‌های گوناگون آن را بازگو کرده‌اند. وی می‌گوید کامل‌ترین فهرست در ترجمه انگلیسی این احادیث را در ۲۷ صفحه از جلد اول الصراط المستقیم اثر شرف‌الدین یافته است که در آن گفته شده علمای شیعه ۱۰۵ حدیث را نقل کرده‌اند که غدیر خم در همه آنها ذکر شده است.

مستندات اهل سنت: سپس از عالم اهل سنت، ذهبی، نقل می‌کند که ۸۵ حدیث از طریق

سلسله‌های اهل سنت نقل کرده که در آنها گزارش‌های حادثه درباره این حدیث شرح داده شده است. **غدیر و مستشرقان:** وی در ادامه می‌گوید علی‌رغم مفصل بودن منابع شیعه و سنی در این خصوص، هنوز اطلاعات کافی برای اخذ نتایج قطعی در دسترس نیست. لذا برای روشن شدن مطلب به سراغ منابع غربی می‌رود. البته چنان‌که در مقدمه ذکر کرده بود، مجدداً تأکید می‌کند که قصد وی از انجام دادن این کار، این نیست که بگوید کار تحقیقی علمای مسلمان مناسب نیست یا تحقیقات مستشرقان برتر است، بلکه معتقد است «جنبه‌های دیگری از حقیقت موضوع، با بررسی یافته‌های محققانی که تعصب شخصی راجع به موضوع ندارند، آشکار می‌شود».

سپس وی به اجماع کاملاً روشنی از نظر مستشرقان درباره اهمیت حوادث غدیر خم اشاره می‌کند و از باب نمونه دیدگاه‌های فرهاد دفتری، موجان مومن، دونالدسون و جوزف الیاس را می‌آورد: «در حالی که برخی از مورخان مکتب تشیع، نظیر مومن در اسلام شیعی، یا دفتری در اسماعیلیه به این حادثه گذرا اشاره می‌کنند، اکثر محققان آن را رویدادی تلقی می‌کنند که اهمیت محوری دارد. مثلاً دونالدسون در مذهب شیعه به ندرت متون استدلالی ذکر می‌کند، با این حال درباره غدیر خم دو صفحه کامل بحث می‌کند، و جوزف الیاس در کتاب علی بن ابی طالب در باورهای شیعه اثناعشری در حالی یک فصل کامل را به این رویداد اختصاص می‌دهد که هیچ‌کدام از وقایع مانند «کاغذ و قلم» یا «سقیفه بنی ساعده» را بررسی نمی‌کند. همچنین، اولین ویرایش دائرةالمعارف اسلام دارای بحث‌های دقیق و نسبتاً طولانی درباره غدیر خم است، اما هیچ‌کجا ذکری از واقعه «کاغذ و قلم» یا «سقیفه بنی ساعده» نمی‌شود.

دلایل شیعیان درباره اهمیت و معنای غدیر: وی دلایل عقلی و منطقی این رویداد از منظر شیعیان را این‌گونه بیان می‌کند: این رویداد کمی قبل از رحلت رسول اکرم ﷺ اتفاق افتاده و دقت و تأکید فراوانی که پیامبر ﷺ داشت که نه فقط کاروان‌های همراه سخنان ایشان را بشنوند، بلکه می‌خواست آن حادثه در خاطر اکثر مردم باقی بماند؛ و نیز تأکید شیعیان در خصوص برپایی سالانه جشن غدیر، همگی دلایلی است که شیعیان بر آن اصرار دارند.

اما نقطه افتراق دو گروه مذکور را در معنای کلمه «مولا» می‌داند که به تفصیل هر سه دیدگاه را بیان می‌کند:

معانی مختلفی مانند جانشین، یار، همدم و ... برای این کلمه استعمال شده است. ابتدا به دلایل رد معنای جانشین برای کلمه «مولا» می‌پردازد. به عنوان اولین دلیل، البته بدون ذکر مدرک می‌گوید: «شیعیان می‌پذیرند که معنای واقعی کلمه «مولا» در این سیاق به طور دقیق نمی‌تواند مشخص شود». سپس به معانی دیگر «مولا» با استناد به گفته‌های شیخ سلیم، رئیس دانشگاه

الأزهر، می‌پردازد که باور اهل تسنن به برحق بودن صحابه، سبب می‌شود حدیث غدیر را به نحو متفاوتی تفسیر کنند و البته متواتر بودن حدیث هم سبب تغییر دیدگاه ایشان نمی‌شود. همچنین، به نمونه‌های دیگری از تفسیر کلمه «مولا» در آیات قرآن اشاره می‌کند. شیخ سلیم نتیجه می‌گیرد که اعلان غدیر فقط به این دلیل بوده است که بنا بر سفارش پیامبر ﷺ امت احترام ویژه‌ای برای امام علی (علیه‌السلام) قائل شوند.

در اثبات معنای «جانشین» برای کلمه «مولا» ابتدا نقل قولی از شیخ سالم می‌آورد که زمانی رئیس دانشگاه الأزهر بوده است: «باور ما به برحق بودن صحابه، ما را وامی‌دارد که حدیث غدیر را به نحو متفاوتی تفسیر کنیم. مهم نیست که این حدیث متواتر است یا به شکل دیگری نقل شده باشد». سپس، از باب نمونه، معانی دیگری از این کلمه در قرآن را که به معنای شایسته، گروه و مردم به کار رفته است ذکر می‌کند و دلیل اینکه پیامبر این اعلان را کردند صرفاً این می‌داند که «به اقتضای وصیت پیامبر ﷺ به امت، به علی احترام ویژه و خوبی به خاطر پیامبر بگذارند». سپس با استناد به دیدگاه‌های غربیان، از فرهنگ لغت عربی انگلیسی هانسور، این کلمه را از لحاظ معرفه یا نکره بودن بررسی می‌کند و نیز معانی استعمال‌شده در هر قسم را شرح می‌دهد و نهایتاً به این نتیجه می‌رسد که چون کلمه «مولا» از لحاظ دستوری معرفه است، بنابراین معنای مالک و خدا می‌دهد و چون کلام مسلمانان مفهوم انسانی را که تجلی خدا باشد نمی‌پذیرد، به معنای نوعی از نظام ارباب و رعیت فتوالتی است که دلالت بر ریاست دارد.

قلم و کاغذ

ابتدا نقطه افتراق دو گروه شیعیان و اهل سنت، نص و اجماع، را بیان می‌کند و در ادامه می‌گوید شیعیان هرگز نمی‌پذیرند که جانشینی پیامبر ﷺ می‌تواند از طریق انتخابات تفویض شود. قبل از بازگو کردن رویداد به اهمیت فوق‌العاده آن برای شیعیان اشاره می‌کند، به این ترتیب که چون اعلان غدیر چندان صریح نبود، این مسئله همچون سلاحی است که نه تنها بر ضد خاستگاه تشیع به کار می‌رود، بلکه سایر اعتقادات آنها را هم هدف قرار می‌دهد. بنابراین، شیعیان ادعا می‌کنند که در رویداد «قلم و کاغذ» حضرت قصد داشت جانشینی علی (علیه‌السلام) را با صراحت اعطا کند. سپس با توجه به اختلافات در نقل این رویداد، قضیه را جداگانه از قول شیعه و سنی نقل می‌کند.

در بررسی اینکه آیا واقعاً این اتفاق روی داده یا خیر، به دلایل و استدلال‌های عقلانی شیعه از جمله استدلال حلی اشاره می‌کند و دلیل دیگر اینکه این رویداد در معتبرترین کتب اهل سنت، صحیح بخاری، صحیح مسلم و... آمده است. دلایل پذیرفتن وقوع این رویداد را ابهام سندی و

غیرقطعی بودن خواست پیامبر ﷺ برای ثبت نام امام علی (علیه السلام) به عنوان جانشین خود می‌داند. در ادامه، با این استدلال که «فقدان مدرک وقوع چیزی را رد نمی‌کند» به اولین استدلال خود نقد وارد می‌کند و استدلال حلی در اثبات این رویداد را نقل می‌کند و در رد آن استدلال طبری را می‌آورد. به عنوان چهارمین دلیل هم نقل قولی را از مترجم مجهول‌الهویه صحیح بخاری می‌آورد. از دیدگاه‌های غربیان در این خصوص فقط به یک دیدگاه بسنده می‌کند که به دائرةالمعارف اسلام اشاره دارد که در آن هیچ ذکری از رویداد نشده است.

نکته مهمی که در این قسمت آمده، حل مسئله امی بودن پیامبر ﷺ و اصل این قضیه، یعنی درخواست قلم و کاغذ است. وی استدلال غربیان در این زمینه را ذکر می‌کند و می‌گوید استعمال این کلمه، لزوماً به معنای کاملاً ناتوان از نوشتن نیست و پیامبر ﷺ به سادگی می‌توانست بنویسد که علی (علیه السلام) جانشینش باشد.

سقیفه بنی ساعده

ابتدا رویداد را بازگو می‌کند. به نظر وی، هر دو گروه شیعه و سنی به طور مطلق، حتی درباره جزئیات هم توافق دارند، اما اختلافشان در جهت‌گیری‌ها و نگرش‌های راجع به حادثه است. سپس به نقل جزئیات اختلافی، شامل حضور امام علی (علیه السلام) در سقیفه، زمان بیعت و حامیان ایشان می‌پردازد و دیدگاه‌های هر دو گروه شیعه و سنی را درباره هر یک از اینها بیان می‌کند و نتیجه می‌گیرد که نهایتاً چون ابوبکر توانسته است حضار را متقاعد کند، پس انتخاب وی ناعادلانه نیست. در ادامه، دلایل شیعه بر ناعادلانه بودن سقیفه را مطرح می‌کند و این پرسش شیعه را پیش می‌کشد که وقتی این انتخاب در بخش محدودی از جامعه و با حضور اقلیتی از امت بدون حضور امام علی (علیه السلام) یا حتی یکی از اهل بیت (علیهم السلام) انجام شده است، چگونه می‌توان این انتخاب را «اجماع امت» نامید؟

درباره تحقیقات مستشرقان در این زمینه هم صراحتاً می‌گوید نظر آنان به دیدگاه اهل تسنن بسیار نزدیک است. بنابراین، جو سیاسی و حامیان امام علی (علیه السلام) از دیدگاه آنان را بررسی می‌کند. وی مطالبی را از قول مومن، دفتری و هاجسون نقل می‌کند که طبق آن، در آن زمان برای امام حامی شخصی بوده، ولی حزب مخصوصی به نام «شیعه» و مفاهیمی همچون «نص الاهی» و «منسوب کردن جانشینان از طرف خدا» نبوده است. در رد اعتقاد شیعیان به مطالب فوق این پرسش را مطرح می‌کند که اگر خواسته خدا و پیامبر ﷺ برای امتداد رسالت این قدر واضح بود چگونه

پرهیزکارانی چون عایشه، طلحه و زبیر توانسته‌اند این خواسته الهی را هتک حرمت کنند؟ دلیل دیگر اینکه علی (علیه السلام) هم چندان ناراضی به نظر نمی‌رسیده است و دیگر اینکه بنا بر قول مونتگمری وات، جنبشی در کار نبوده، ولی نوعی چارچوب ذهنی یا نگرش ناآگاهانه وجود داشته است. در ادامه، نظر خویش درباره روند شکل‌گیری شیعه را به این صورت بیان می‌کند که چون پیامبر (صلی الله علیه و آله) رهبری فوق‌العاده، بسیار جذاب و دوست‌داشتنی بود، فقدانش برای جامعه بسیار دردناک بود و چون طبیعتاً رهبر جدید با رهبر قبلی مقایسه می‌شود و در اینجا چنین مقایسه‌ای بسیار نامطلوب است، این ناراضی‌تی از انتخاب ابوبکر و تصمیم برای بهبود اوضاع، سبب تبدیل عده‌ای به یاران علی (علیه السلام) شد که پیامبر (صلی الله علیه و آله) او را مولا خوانده بود. در خاتمه پس از بررسی روند شکل‌گیری شیعه، نکته‌ای را مسلم می‌داند و آن همانا بی‌عدالتی آشکاری است که در حق امام علی (علیه السلام) شده است. به نظر وی، حادثه غدیر برای همه آشنا بود و اگر به‌کارگیری کلمه «مولا» از قول پیامبر (صلی الله علیه و آله) را لزوماً به معنای جانشین در نظر نگیریم، دست‌کم جایگاهی افتخارآمیز و منحصر به فرد در میان امت برای این کلمه متصور است. نه تنها ابوبکر و عمر بارها اعتراف کردند، بلکه دیگرانی همچون بلاذری، مورخ قرن نهم، و مومن هم معتقدند انتخاب ابوبکر تصمیمی عجولانه و خطا بوده است.

نتایج

نتایج نویسنده از بررسی سه رویداد فوق چنین است:

در واقع، محمد (صلی الله علیه و آله) مقام و موقعیت بی‌نظیر و خاصی برای علی (علیه السلام) که بیشترین گواه را در روز غدیر خم داشت، اعلام کرد، که بهترین ترجمه از این مقام، «صاحب اختیار» است، موقعیتی به‌وضوح بالاتر از صحابی ساده. شواهد مربوط به قلم و کاغذ آن‌قدر ضعیف است که نمی‌توان از آن به عنوان توجیهی برای ادعاهای شیعه استفاده کرد. درباره ماجرای سقیفه بنی‌ساعده به این دلیل که مهاجران می‌دانستند که تنها امکانشان برای ربودن و غصب قدرت، باید از راه دورزدن برنامه انتقال رهبری پیامبر (صلی الله علیه و آله) باشد، آن را با روشی انجام دادند که چندان عمومی و در معرض دید نباشد. به این صورت که با خارج کردن متقاضیان خاص قدرت، که ویژه‌ترین آنها خاندان علی (علیه السلام) بودند، که در آنجا حضور نداشتند، به مقصود خود رسیدند. در عوض اهل تسنن در کتاب‌ها آورده‌اند که علی (علیه السلام) حاضر بود و ابوبکر را به عنوان رهبر پذیرفت و با او بیعت کرد.

بخش سوم: تاریخ‌نگاری شیعه

پرسش‌های اولیه: در مرحله تحلیل یافته‌ها، به دو نکته مهم (تأکید پیامبر (صلی الله علیه و آله) بر جایگاه منحصر به

فرد علی (علیه السلام) و بی‌اعتباری ادعای شیعه علی‌رغم بی‌عدالتی انجام‌شده در حق آنان) اذعان می‌کند و پرسش‌هایی درباره تشکیک در مدارک تاریخی شیعه و دست‌کاری و جعل شواهد هر یک پیش می‌کشد.

تاریخ‌نگاری شیعه: یادآوری‌شده، بازیابی‌شده یا جعل‌شده؟

برنارد لوئیس تاریخ‌نگاری را به سه دسته تقسیم کرده است: تاریخ یادآوری‌شده که تاریخ واقعی نیست، بلکه در واقع حافظه جمعی جامعه است؛ تاریخ بازیابی‌شده که تاریخی است که حافظه جمعی آن را فراموش یا رد کرده، اما در تحقیقات علمی ترمیم و بازیابی شده است؛ تاریخ جعل‌شده که تاریخی است که برای هدف یا تغییری ایجاد شده است.

وی پس از ذکر توضیحات و مثال‌هایی درباره هر یک از اقسام فوق، به دیدگاه‌های غربیان در این باره می‌پردازد. در نگاه اول، دیدگاه آنها درباره تاریخ شیعه بسیار بی‌اعتبار و تا حدی افسانه است. وی پنج نقل‌قول از مستشرقان را هم ضمیمه می‌کند که همگی این دیدگاه را تأیید می‌کنند. اما نویسنده با بررسی عمیق‌تری که انجام می‌دهد و به منظور رسیدن به اجماع و تعادل برای نتایجش، با نگاهی پسامردن، تاریخ تشیع را با اولین نوع از گونه‌شناسی لوئیس یعنی تاریخ یادآوری‌شده منطبق می‌داند، که البته قرارداد در این دسته را فقط مختص خاستگاه تشیع می‌داند و وجود دوازده امام و غیبت امام دوازدهم (علیه السلام) را از الحاقات بعدی تشیع می‌داند که در جهت گسترش زنجیره خطی سیر تاریخی شیعیان لازم بوده و مطابق با واقعیت نیست.

منابع

چاوشیان، نسرین سادات (۱۳۹۶). ترجمه نقد (تحشیه) مقاله «خاستگاه‌های تشیع؛ بررسی اجماع غربی»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد شیعه‌شناسی، استاد راهنما: محمد جاودان، استاد مشاور: امداد توران، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب.

Winters, Jonah (n.d.). "Origins of Shi'ism: A Consensus of Western Scholarship", available at: http://bahai-library.com/winters_origins_shiism